

Palludan Fremtidsforskning

Trafikudvalget
TRU alm. del - Bilag 37
Offentligt

Note ved TRU-Sekr.

Bogen udlånes ved henvendelse i sekretariatet.

Nyhavn, den 21.oktober 2008

Kære Jesper Thinghuus

Jeg har hermed fornøjelsen at give dig et eksemplar af min bog "Dynamisk Visionsplanlægning". Den beskriver en ny måde at lave trafikplanlægning på. Ideen er at styrke den politiske rådgivning.

Min baggrund for at skrive den er erfaringer fra arbejde i og med trafiksektoren i 25 år. Jeg har været ansat i DSB. I Finansministeriet, hvor jeg gennemførte en kulegravning (turnusundersøgelse) af det daværende Ministerium for Offentlige Arbejders departement, vej- og havneadministrationen i Danmark. Som fremtidsforsker har jeg lavet talrige projekter i trafiksektoren, bl.a. har jeg været strategisk rådgiver for Københavns Lufthavne og Københavns Havn.

Jeg har for nogen tid siden sendt den til trafikudvalget – til samtlige medlemmer. Det er tanken jeg skal holde et foredrag om den i TØF-regi og det var TØF der gjorde mig opmærksom på at du burde have et eksemplar.

Jeg vedlægger også et kort summary.

Jeg hører naturligvis gerne fra dig, men ellers vil jeg kontakte dig. Jeg kommer gerne og fremlægger mine tanker for udvalget.

Med venlig hilsen

Uffe Palludan
Forskningschef, cand. polit.

Nyhavn 43 st. DK-1051 København K.
Tlf.: +45 2144 5366, www.palludan.dk

Dynamisk Visionsplanlægning

En kort introduktion ved Uffe Palludan, Palludan Fremtidsforskning

Rådgivning i relation til strukturprojekter og ikke mindst infrastrukturprojekter er ikke god nok. Den indskrænker sig ofte til tekniske forundersøgelser, hvor man straks går i gang med at anlægsprojektere, budgettere og opstilling af simple prognoser, driftsøkonomiske kalkuler og miljøvurderinger. Spørgsmål som

- Er projektet en god ide?
- Hvad vil projektets gennemførelse betyde?
- Kan det gøres billigere?
- Er der alternativer?

belyses ikke systematisk!

Dynamisk Visionsplanlægning er en metode, jeg har udviklet. Den giver svar på ovenstående spørgsmål. Der er tale om en systematiseret proces, der inddrager beslutningstagere, hvor samfundsmæssige målsætninger, projektdesign, samfundsmæssige effekter og fremtid ses under ét – og på et tidligt tidspunkt.

Dynamisk Visionsplanlægning kan ikke kun anvendes i relation til infrastrukturplanlægning, men også i relation til strukturpolitik generelt, f.eks. i forbindelse med kommuneplanlægning.

I forbindelse med de tekniske forundersøgelser, de såkaldte feasibilitystudier udarbejdes ofte prognoser, rentabilitets- og miljøvurderinger, som samlet udgør det politiske beslutningsgrundlag. Det er ikke godt nok. Der mangler noget. Trafikprognoser, der oftest har karakter af simple fremskrivninger og rentabilitetsberegninger siger ikke noget om de samfundsmæssige udviklingsperspektiver. Det råder Dynamisk Visionsplanlægning bod på ved at styrke rådgivningen, før man igangsætter tekniske forundersøgelser. Ideen i Dynamisk Visionsplanlægning er at inddrage politiske beslutningstagere i planlægningen.

Den løser en række af de problemer, der kendetegner praksis i dag. Den

- inddrager dynamiske samfundsmæssige perspektiver i planlægning og prioritering
- rummer en metode for en vurdering af et givent projekts hensigtsmæssighed
- giver et grundlag for at vurdere, om der er bedre alternativer
- optimerer projekter økonomisk
- giver et grundlag for prioritering, dvs. opstilling af samlede strukturplaner
- giver et grundlag for at vurdere samlede strukturplaner
- formulerer projekters bagvedliggende vision
- kommunikerer visionen bag projekter

I en Dynamisk Visionsproces drøftes nogle indledende analyser med beslutningstagere, som resulterer i et konkret input til det videre forløb. Når et projekt eller en plan er vedtaget, er der mulighed for at kommunikere den bagvedliggende vision til offentligheden, da udnyttelsen af de muligheder der opstår, når der gennemføres strukturændringer, er adfærdsbestemt.

Normalt diskuteres strukturprojekter f.eks. trafik og infrastrukturer kun som teknik og "projekter". Set i et samfundsmæssigt perspektiv er trafik *adfærd* og infrastrukturer er *rammevilkår for adfærd og samfundsudvikling*. Denne erkendelse er udgangspunktet for Dynamisk Visionsplanlægning.

Dynamisk Visionsplanlægning – konkret

En konkret proces skal naturligvis fastlægges i samarbejde mellem *Palludan Fremtidsforskning* og den enkelte rekvirent under hensynstagen til den konkrete opgave. En mulig proces kunne være følgende:

Først udarbejder *Palludan Fremtidsforskning* en analyse af *hvordan* strukturprojektet eller -planen ændrer *rammevilkårene* for borgere og samfundsudvikling. Dernæst beskrives *to alternative fremtider* for de områder der berøres af de ændrede rammevilkår. De baseres på den antagelse at projektet *ikke* gennemføres. De defineres som henholdsvis "positive" og "negative". Dermed er de mulige yderpunkter for fremtiden beskrevet.

Hermed har man et grundlag for at diskutere projektet (=ændringen i rammevilkårene) i et fremtidsperspektiv. Konkret kan man holde en workshop hvor beslutningstagere vurderer projektets / planens konsekvenser (=det sikre), dets muligheder (=det usikre, adfærdsbestemte) og dets risici. Desuden kan man diskutere mulige alternativer og alternative udformninger af projektet.

Med udgangspunkt i diskussionernes resultater, kan *Palludan Fremtidsforskning* indarbejde projektets/planens konsekvenser i den pessimistiske fremtid og dets muligheder i den positive fremtid, idet det nu antages, at projektet/planen gennemføres. Dermed har vi to nye fremtider, der beskriver yderpunkterne under antagelse af, at projektet/planen gennemføres.

Sammenholdes de fire fremtider fås et billede af projektets adfærdsbestemte samfundsmæssige perspektiver i et dynamisk fremtidsperspektiv. Hermed er projektets mulige betydning belyst og der et grundlag for at vurdere *hvorvidt det er en god ide*.

Gennemføres flere sådanne analyser for forskellige projekter er der et grundlag for at prioritere dem - det vil sige *opstille en samlet plan*.

Desuden kan alternativer og alternative projektudformninger vurderes, idet *Palludan Fremtidsforskning* vurderer de beskrevne fremtider i forhold til det enkelte alternativ eller den enkelte alternative projektudformning. Dermed fremgår det, *hvilket projekt og hvilken projektudformning, der har det største*

Samfundsmæssige perspektiv set i forhold til pris. Det vurderer man normalt ikke i systematiseret form. Heri kan ligge et ganske stort besparelspotentiale.

Først herefter bør man gå i gang med tekniske forundersøgelser. *Palludan Fremtidsforskning* kan nu som supplement til de traditionelle prognoser/fremskrivninger udarbejde prognoser baseret på de beskrevne fremtider, hvor projektet gennemføres. Det vil kunne modvirke, at fremskrivningerne bliver politisk dagsordenssættende på et grundlag hvor der ikke ses på samspillet mellem projekt/plan og samfundsudvikling. Det sker desværre ganske ofte. Desuden vil der på samme måde kunne udarbejdes samfundsøkonomiske analyser til supplement af de socioøkonomiske analyser, der gennemføres i relation til VVM-undersøgelserne og som prioriteres alt for lavt. *Dermed sker en stæk forbedring af grundlaget for endelig politisk beslutningstagen.*

Inden endelig politisk beslutningstagen vil det være hensigtsmæssigt at vurdere om de beskrevne muligheder, som projektet giver samfundet, er ændret som følge af samfundsudviklingen. Dermed får politikerne en nødbremse, så projektet ikke blot gennemføres på grund af procesinerti.

Dynamisk Visionsplanlægning slutter ikke, når et projekt er besluttet og detaljplanlægning og anlægsarbejder går i gang. Projektets succes er nemlig ikke givet, blot fordi de gennemføres. Man har ikke nogen garanti for, at de muligheder, der opstår, når man ændrer rammevilkårene for menneskelig udfoldelse og samfundsudvikling vil blive udnyttet. Det er et spørgsmål om adfærd, og derfor udestår en meget vigtig fase: *Kommunikation af projektets vision.*

Dynamisk Visionsanalyse kan derfor, hvis det er ønskeligt, afsluttes med en konference, hvor *Palludan Fremtidsforskning* præsenterer projektets vision for offentligheden. Visionen er den fremtid, hvor mulighederne udnyttes. For at påpege, at det handler om at agere aktivt sættes den i relief af den anden mulige fremtid, hvor kun konsekvenserne bliver til virkelighed. Desuden kan visionen gøres konkret gennem udarbejdelse af en række fremtidsbilleder, der beskriver dagligdags situationer i fremtiden.

Vedrørende uddybende information henvises til: **Uffe Palludan: "Dynamisk Visionsplanlægning. Rådgivning, analyser og proces"**. 119 sider. Palludan Fremtidsforskning. 2008

som kan rekvireres fra

PALLUDAN FREMTIDSFORSKNING

Nyhavn 43, 1051 København K

Tlf.: 2144 5366, www.palludan.dk

mail: up@palludan.dk